

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonczy-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetési pénz-, hirdetésny-nyiltér-és felzárkások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe ítsor terfoglata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezlszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A kisedovodák ügye megyénkben.

Köztudomásu, hogy a kisedovodák, — a magyar állameszme szolgálatában mily hatalmas, fontos tényezők. — Hiszen tudjuk azt, hogy a fogékony gyermeki szív, nemes idomításától függ, egy emberi kor nemzedékének hazafisága. Hiszen meghatottan hallgattuk a legutóbbi megyei közművelődési egyesület választmányi ülésén, Mihalik Dezsőnek, — mint a nagyrozei kör elnökének, évi jelentését, — melynek kimagasló pontja azon hazafias tény constatalása volt, hogy a kisedovoda közvetlen hatása folytán nincs Nagy-Rőczen gyermek, ki ne magyarul üdvözlőné az embert.

Hogy továbbá, mennyi baleset, szerencsétlenség, véletlen haláleset és tüzvész okozói a felügyelet nélküli gyermekek, azt már szintén ugy a fővárosi, mint a vidéki sajtó, annyira megvilágította minden oldalról, hogy ezt tovább vitatni teljesen fölösleges dolognak tartjuk.

Mindezek daczára nagyon sajnós dolog, hogy e nemes, nagy hatásu intézményt hazánk törvényhatóságai közül alig egy-kettő karolja fel ugy, mint azt a magyar állam létkérdése megköveteli.

Megnyugvással és öntudattal gondolhatunk azonban arra, hogy Gömörmegye ez intézmény fejlesztése körül az elsők között áll.

Igaz, hogy a megye társadalmi úton eddig sokat, igen sokat tett a kisedovodák felvirágoztatása érdekében. A gömörmegyei magyar közművelődési egyesület, a rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság, továbbá megyénk egyes kiváló alakjai, mint például Szentiványi Miklós, megyénk ősz bajnoka, e ezélu nagyszerű alapítványával. Továbbá a megyei tanügy kormányának élén álló s kiváló képzettségű, szeretett királyi tanfelügyelőnk: Groó Vilmos áldásos közreműködésük folytán elértük azt, hogy megyénk valamennyi nagyobb községében állandó kisedovodák teljesítik tényleg magasztos hivatásukat; de ez ideig sajnós, hogy hivatalos közigazgatási úton nem történt nagyobb szabásu intézkedés ezen ügyben.

T Á R C Z A.

Ördög s pokol...

Ördög s pokol, csak nem megy a dal,
Hiába van a laut kezembe.
Pedig szeretne szállni lelkem,
Szeretne szállni, dalra kelve.

Berepülné a völgyet, halmot,
E felbredt fényes világot,
Lágyan suhanna át a völgyön,
Bérez oldalán szedne virágot.

Szép, szép a völgy s halom virága,
Legislegszebb a rózsza benne,
Mig hajnal esőkre nyitja szirmát,
Minden dalom vad rózsza lenne.

Mit karjain ringatna lágyan
Tavaszz szellő, tavasz fuvalma.
Vad rózsával lenne beszörva
A kivirult táj völgye, halma.

Dalolnék én, sokat dalolnék
Versenyt a csasogó madárral.
A lelkesedés szárnyra kapva
Együtt üsznék versenyt az árral.

A Helikon csücsát elérve
Repülni fent magasba' mily jó.
Dalolnék én; — de hát hiába
Sohajtok hozzád szent Apolló. —

Borsody Béla.

Csevegés a kandallónál.

(Vége.)

„Egyébiránt — jegyzé meg az öreg Bánfi gróf — a gyógyszernek kívülről való alkalmazásának elmélete egyáltalában nem új dolog. Emlékszem, hogy valamikor

Ép ezért, mint kiváló haladást kell e téren nyilvánosságra hoznunk a tornallyai járás főszolgabirájának: Szontagh Zoltánnak, ki minden nemes ügyet, — boldogult atyja nyomdokait követve — lelkesedéssel karol fel, folyó évi április hó 13-án kelt 604. kg. számú körrendeletét, melylyel egész járása területére nézve, kötelezővé tette minden községnek, hogy a nyári kisedovodák még a folyó évben felállítassanak, s kötelezte a községeket arra, hogy azok felállítását május hó végeig hozzák tudomására.

A tornallyai járás ez intézkedést megeledezővel fogadta s jelenleg valamennyi községben, e nemes eszme megvalósulása foglalkoztatja a közönséget, mely nagyobb részt földművelőkből állván, a nyári mezei munkák idejében, ez intézmény életbe léptetését legégetőbb kérdésnek tartják.

S mi lelkünk mélyéből meg vagyunk győződve, hogy valamint évekkel ezelőtt a rozsnói járás erélyes főszolgabirája: Kubinyi Géza kezdeményezése folytán, megeledezővel konstaltattuk azt, hogy az általános, tömeges tüzbiztosítás az egész megye területén — kitünő szolgabiráink befolyása mellett — meghonosított. S nincs a megyében, a palotáktól az utolsó kunyhóig kár, mely tüzvész ellen biztosítva ne lenne. „Ép oly megeledezővel és hazafiu örömmel fogjuk konstaltálni rövid idő alatt azt is, hogy nincs a megyében község, melyben nyári kisedovodák ne lennének! — Ennek megvalósulására, kiváló főszolgabiráink hazafisága, befolyása s emberbaráti szeretete kellő garantiát nyújtanak.“

Záhonyi János.

A megyei muzeumról.

(Válaszul V. urnak.)

A „Gömör-Kishont“ egy idő óta annyi életrevaló eszmét hozott a fölszínre, hogy az olvasók jó része zavarba jön s kérdi: hogyan lehessen mindezt megvalósítani?

Eszmek támadnak, eszmék elenyésznek, ha nem látnak azoknak gondos, körültekintő s alkalmas időben való realizálásához.

Es ez nem könnyű feladat.

régen olvastam egy Bencés-rendi szerzetesnek egy Chirurgia infusoria, azaz Beömlésztési orvostan című munkáját, a melyben ez a vérömlésztés, valamint az erekbe való befeeskenedés elméletét fejtegette, a mi bizonyítja, hogy a mi modern tudományunk, a középkor lenézett, megvetett tudósaitól mégis csak tanulhat valamit. Paracelsusnak egynemely emlélete ma aligha nem kivihető volna, ha a göresövet, villanyosságot és delezességet rendelkezésére bocsátanák.

„Nem mondok föltétlenül ellent gróf urnak, viszont doktor Mezei. Ama középkori iratokban egy és más azért tetszik kalandosnak és hőbortosnak, mert ama kor tudósai mintegy szabadkőműves ezéhet képeztek, s gyakran a legegyszerűbb tudományok tételeket csodálatos képekbe burkolták, hogy csak a beavatottak érthessék s a fitogtatott tudományostitkok valahogy szét ne áradjanak. Így aztán manapság alig lehet amaz iratokban az egézséges magvat azon képleges héjből kibontani, a melybe a középkori gallimathias oly szorgos gonddal igyekezett azt begöngyölni.“

„Akkor hát, kiáltá Erdőhegyiné, még talán a Saint-Germain gróf életelixirjét és a bölesek követ, vagy az aranytinktúrát is meg fogják találni, a mikor aztán mindenki mindmegannyi halhatatlan Rothschildd lesz!“

„Aligha nagysád, szólt közbe doktor Homoki, mert ha valaha csakugyan sikerülne az aranyat vegyi úton előállítani, a mi meglehet, hogy az óriásilag előrehaladó tudományok lehetséges lesz, ezzel az arany elveszténé az értékét s talán annál gyorsabban jutnánk el a szociáldemokraták eszményi társadalmához, a melyben minden féle pénzt el akarnak törölni, hogy a munka és életévezet általános egyenlőségének mi se állja útját.“

S a mi a halhatatlanságot illeti, az nem különben fog járni, tevé hozzá Kardos hadnagy, mert nehezen hiszem, hogy a Saint-Germain gróf életelixirje ellentállhason egy jó szuronydöfésnek, nem is említve a dynamitot s más modern robbanó-szekereket.

„Így hát szegények és halandók fognak maradni, jegyzé meg Erdőhegyiné: de a mi a szociáldemokrata eszményt illeti, amit doktor Homoki ur említett, az egyenlőség után való törekvés, a mely — kivéve a vagyout —

A miről itt szó lesz, egyik példa ez állítás igazolására, egyuttal fölvilágosítást adok V. urnak az iránt, miért „gyujtották meg a gyertyát s azt a véka alá rejtették“?

Egy megyei muzeum eszméje — tudommal — már a „Gömöri Közlöny“ 1878. évi folyamának 3-dik számában lett megpendítve. Akkor, sőt még egy ideig az eszmét — irányadó köreinkben is — ábrándnak mondták. Mit kellett tenni? Elmondom a nélkül, hogy tőkét csináljak belőle.

A megyei tanfelügyelővel gyakran beszélgettünk egy az általános tanító-egyesület ezége alatt letesítendő tanszermuzeumról. Gyujtottunk mindent, mit tanyszerül lehet fölhasználni. A tanfelügyelő a népiskolák növendékeinek írásbeli és rajzfeljegyzéseit bekívánta. Majd, midőn a tanító-egyesület a tanszermuzeum tervezetét közgyűlésileg elfogadta, az ez alkalommal rendezett hangverseny fele jövedelmét is e ezélu adta. — A tárgyaknak elhelyezésére a megyei szekház egyik szobáját nyertük. Ez csakhamar megtelt szekrényekkel, évről évre szaporodván a tanszerek ajándékozás és vétel útján.

Így lett meg a tanszermuzeum.

Történt aztán 1881. decz. 2-án, hogy egy magánkörben több sikerült olajfestményt szemlélvén, egy eszrevillant meg: hátha egy művészeti kiállítást rendeznénk; mire a megye bőséges anyaggal rendelkezik, sőt, mert ezen a történelemben kiváló szereppel bíró megye lépten-nyomon oly gazdag tárháza a régiségeknek, csatoljuk össze a régészettel.

Nem sokat kellett egymást capacitálni.

Magyei jellegűnek óhajtván a kiállítást, a boldogult alispánt felkerestük. Hozzájárultával bizottsággá szervezedtünk. Készséggel fölvetünk ebbe mindenkit, ki a ezél érdekében közreműködni kész volt.

Megindult a munka. Egyesek körutra szemlére indultak. Kutattak, vizsgáldták, tanulmányoztak. Ezek voltak az első apostolok. A megye különböző pontjain voltak megbizottaink, kik hasonló szerepre vállalkoztak. Az eredményről időnkint a bizottságnak jelentést tettek. Andrassy Manó grófhhoz ment egy küldötség, hogy részvétre kérje föl. A nemes gróf ígérte tette, de nem küldött semmit, mig Andrassy Dénes gróf egyszerű írásbeli megkeresésünkre a külföldről intézkedett, hogy a krasznahorkai muzeumából a legalkalmasabb tárgyak szállítassanak el a kiállításra. E gyujtemény csakugyan kiváló részét képezte a kép-, butor-és szövetkiállítási osztálynak.

Már májusban (1882) látni lehetett, hogy a szerevény kezdet jelentékeny sikerre fog vezetni.

Megfeszített erővel dolgoztunk. A város átengedte a kiállítás számára (száz frtnyi segélyével) a még akkor csak félig kiépített kaszánya emeleti helyiségét. Földszinten a megyei gazdasági egyesület rendezte be egyidejű s fényes sikerű kiállítását.

minden téren észlelhető, különös jele korunknak, s ez kelti fel azt a vágyat is, hogy a szegény és gazdag közt levő különbség elenyésztessek. A ruházatban már teljes egyenlőségre jutott valamennyi civilizált nemzet, a divat már minden osztálykülönbséget megszüntetett, ma már az urnó és szobaleánya egyformán öltözködnék.

„Ugy van, erősíté az öreg gróf Bánfi. Ama külső egyenlőség, melyet korunk mindinkább kifejleszt, bizonyára lényeges oka a benső egyenlőség után való törekvésnek is. Az emberi természet igyekszik a külső megjelenéssel a benső lényegét is összhangzatba hozni, s ezen magában véve egészen rendes és helyes törekvést, a szociáldemokrata agitátorok ügyesen kizsákmányolják ezéluikra. Az a szolga, vagy szobaleány, aki ép ugy ruházódik, mint az ura, vagy urnője, vágyakozni fog arra, hogy egyéb tekintetben is ép oly életet folytathasson, mint ők. S mindennek részben a divat az oka!“

„Ez mind igaz, igen tisztelt barátom, viszontz Erdőhegyiné vállat vonva, de hát mit tegyünk ellene?“

Egyszer csak előkerül, azt se tudjuk honnan? s meg kell előtte hajolnunk: hiába mondjuk, hogy ez a divat ostoba, követni kell, a világtól nem lehet elmaradnunk.“

„En hallottam egyet-mást Párisban a divat keletkezéséről, — mondá az ifju Bánfi gróf, — s ha megegedni nagysád, elmondom. Régebben Eugénia császárné teremtette a divatot, s tette ruhát a párisi előkelő társaság s ez által az egész világ mintáivá. A császárság bukása óta a nagy divatesarnokok vezetik a zsarnokoskodó divatot. Az idény kezdetén egyszerre csak Páris minden szegletén uj s eddig ismeretlen viseletek tűnek szemünkbe, — ezek keletkezése a következő: A nagy, híres szabászok közül, — öt vagy hat van ilyen Párisban — mindenik kigondol egy divat mintát, megnézik, hogy melyik a legalkalmasabb, — s a párisi nagy világ valamely kiválóan elegans hölgyének szabónője a legelső alkalommal megkészíti ezt a viseletet, ha szükség kívánja, ugy intézi a dolgot, hogy a hölgy a illető divatot a saját találmányának tekinti. Megjelen benne valami ünnepélyen vagy a sötányon s másnap az hírlapok annyi szellemmel s ügyességgel írják le föllettejét,

A végrehajtó bizottság a legnagyobb érdeklődéssel s erélyvel dolgozott. A „Gömör-Kishont” s a „Rozsnyói Híradó” regisztráltak a mozzanatokot. Utalhatok rájuk.

A kiállítás fényes közönség jelenlétében szeptember 3-án ünnepiesen Szontaghi alispán remek beszédével és Nyáry Jenő báró régészeti értekezésével megnyitották. Városunk és megyénk ezekre menő látogató közönségén kívül a bizottság örömmel üdvözölte a kiállítás folyamán első rangú tudósainkat, sőt néhány külföldi is figyelemre méltatta a kiállítást, melynek nyitvatartását a népes látogatótságra miatt szept. 15-ig kellett kiterjeszteni. A nemzeti múzeum nagyerdemű igazgatója maga feljött s a esodalkozás egy nemével mondta: „Hogyan lehetett e sok értékes tárgyat összehozni! A már ekkor nyíltan bevallott, sőt szept. 4-én megtartott alakuló gyűlésen kimondott ezélt nemesak helyeselte, hanem lelkes szavai még inkább megerősítették bennünk a hitet, hogy gömörmegyei múzeum lesz.

Alig, hogy ki lett mondva az ige, a Petőfi-szobor-ügyi bizottság sietett első lenni nagybecsű adományával, az Izsó Miklós által készített négy rendbeli Petőfi-gipszszobormintájával a múzeum jöltevői közt. Ezek egyike — hely hiányában a megyeház nagytermét díszíti. Nyáry Jenő báró, ki 300 számból álló kő- és bronzkori gyűjteményével a tarlaton nagy hatást keltett, adományával, alapját vetette meg a megyei múzeum ebbeli osztályának.

Csak a kiállítási kalauzt kell kezünkbe vennünk és igazolva lesz a fényes eredmény, mely törekvésünket koronázta. Hogy annak a sok kiállítónak az említettekén kívül Radnászký Károly fegyvernemi, Kovács Alajos régiségi, Borbély és Bornemisza családok díszruhái, a Ferenczi-féle szoborrelíquiák, Plachy és Sándy olajfestményei, Jolsva városának érdekes okiratai, a csetneki egyház szentedényei, az a száz darab ritka, kiváló és sok ezer forint értékű arany ezüst remek művek méltó esodátát tárgyai voltak. — megmagyarázható.

Ilyen bevezetéssel lett megalkotva a gömörmegyei múzeum. Sokan már a kiállításon ajánlották től tárgyaikat a múzeumnak. Az első évben 294 darab lett regisztrálva.

De az új alkotásnak nehéz napjai voltak. Rimaszombat városa ugyan a kiállítás bezártával készséggel engedte át a helyiség egyik termét a múzeum elzjárja, azonban csakhamar Mars fia foglalták el a tudomány ideiglenes esarnokát. Költözni kellett. Zsellérségre jutottunk. Rövid időre a községi, majd egy évig az ág. ev. elemi iskolába — itt bér mellett — vonta meg magát a kisdéd. Csak midőn a megyeház helyiségeinek újabb beosztását vették tervbe, jutott a múzeum tárgyainak is egy sötét terem.

E rövid történeti előzmények vázolósa után áttérök a múzeumi egyesület szervezetének ismertetésére.

(Vége köv.)

Jelentés.

Az orvosi körök újabb beosztása tárgyában. A megyei alispáni hivatalhoz beterjesztette Dr. Szabó Samu tisztí főorvos.

10. Tornallyai kör. Székhely: Tornallya. Ed- dig is igen nagy kör volt 11300 lakossal. Hozzá jönne még a bánrévei körből Szt. Király, Reeske, Runya, a ragályiból Naprágy: két körre a „Tornallya” és „Harkács” osztani tervezetik. Tornallyaihoz esnek: Runya, Reeske, Szt. Király, Naprágy, Kőveces, Sajókészi Sajókérke, Hubó, Méhi, Királyi, Tornallya, Sztárnya, Sajógömör, Beja, Oldalfala, Baracza, Füge, összesen 17 község 8513 lélekszámmal.

11. Harkácsi kör. Székhely Harkács, Községei: Alsókálása, Felsőkálása, Mihályfala, Also Vály, Gergelyfala, Felső Vály, Otrókcs, Lőkősháza, Rás, Harkács, Sánkafala, Lévért, Deresk, Zsór, Alsófalva, Száros, Felfalu, Visnyó, összesen 18 község 5781 lélekszámmal.

12. Pelsüzei kör. Székhely: Pelsüez, Perlász, Süvete és Miglécz községek ebből elvétevéen, a jolsvaihoz — melynek székhelyéhez Jolsvához közelebb esnek s jó utvonallal kötvék össze — esatoltatnék. Állni fog e kör alábbi községekből: Szalócz, Szilice, Páskaháza, Vigtelke, Pelsüez, Borzova, Pelsüez Ardó, Horka, Gize,

hogy a többi nek is megirigylék. Ők is hasonló ruhát rendelnek varrónőknél, a mire ezek rígen elvannak készülve s bizonyos kelme s bizonyos szabás csakhamar felkapottá lesz a high-life köreiben. Ekkor közbelépnek a nagy divatesarnokok tulajdonosai, hasonló kelméket rendelnek meg a gyárakban azután műhelyekben a szabást s az egész öltözetet utánesinálják s rövid idő múlva Paris valamennyi hölgye az új divat szerint öltözködik, anélkül, hogy gondolkoznék rajta, hogy honnan ered az, s anélkül, hogy sejtene, hogy saját izület és obáját egy pár szabó és divatesarnoktulajonos üzkerdesének áldozta fel. A külföldnek nincs aztán előbbvaló dolga miut az új divatot utánozni.

„Azonban, mondá Erdőhegyiné, nem csak a divat terén nyilvánul az egyenlőség után való törekvés, mely az életet lassankint minden varázstól megfosztja s az embereket minden eredetiségükből kivetkőzteti. A mint olvasom, újabb már egy általános világnyelvet is föltaláltak, a melynek diadala az egyes nemzetek százados szellemi vívmányait mind a feledés lovtárába taszítaná. A neve olyan különös barbár hangzása, hogy nem vagyok képes megtartani.”

„Volapük, nagysád. — válaszolá doktor Homoki. — így hívják ezt az új világnyelvet, mely által a bábeli toronyépítés eszméjét megvalósítva, a földkerékség minden népeinek lehetővé akarják tenni, hogy egymással kényelmesen társaloghassanak. Egyébiránt meg kell jegyezmem eme nyelvalkotók védelmére, hogy világnyelvük szerkesztésénél csak a kereskedelem érdekeit tartották szem előtt s e tekintetben tagadhatatlan, hogy egy ilyen egyetemes, mindenütt megérthető nyelv igen hasznos lenne.”

„Különösen a tözsdei szödelgésre, — kiáltá Kozma, törvényszéki bíró. A Hanza nagy kereskedést özött s a Fuggerek gazdagokká lettek volapük nélkül is.”

„En nem tartozok a volapük hívei közé, bíró ur, viszonzá doktor Homoki, de tény, hogy már sokan foglalkoznak vele, s különösen Franciaországban egyre terjed. holott ott legkevésbé érzik egy egyetemes nyelv szükségét, mert egy francia esaknem mindenütt kijöhet a maga nyelvvel. Mäskülönbén ez a nyelv igen érdekes s én kíváncsiságból foglalkoztam vele egy kiesít.”

Nasztraj, Mikolesány, Lieze, Melléte, Beretke, Gömör-panyit, Nagycsoltó, Tiba, Lekenye, összesen 18 község 9166 lélekszámmal

13. Csetneki kör. Székhely: Csetnek. Községei: Csetnek, Gacsalk, Rozsloznya, Kuntaploca, Rekenyeujfalu, Sebespatak, Gees, Ochtina, Rochfala, Nagyszlabos, Feketelehota, Pétermány, Feketepatak, Geezelfala, Kiszlabos, Markusa, Hankova, Berdárka, összesen 18 község 8129 lélekkel.

14. Dernői kör. Székhely: Dernő. Községei régi beosztás: Barka, Lueska, Dernő, Hárskút, Kovács- vágis, Uhorna, Paesa, Jólész, K. H.-Várallya, K. H.-Hosz- szurét, 10 község 5370 lakossal.

15. Rozsnyó vidéki kör. Székhely: Rozsnyó. Elvétevéik belöle Oláhpaták és Göcs, s ezek a dobsinai körbe osztatnak be, mivel ahöz közelebb esnek. Lesz ezen kör: Alsó Sajó, Henezkő, N.-Veszverés K.-Veszverés, Heszlova, Nagyhajlecz, Botlér, Nadabula, Csú- esom, Rudna, Berzete, Körös, összesen 12 község 6597 lakossal.

16. Dobsina vidéki kör: Székhely: Dobsina. Hozzá jön Oláhpaták és Göcs. Községei lesznek: Redova, Felső Sajó, Oláhpaták Göcs, összesen 4 község 2857 lélekszámmal.

17. Helpai kör: Székhely: Helpa. Régi beosztással: Polonka, Zavadka, Helpa, Pohorella, összesen 4 község 8371 lakossal.

18. Vöröskői kör: Székhely: Vöröskő. Elvéte- tik Murányhuta, mivel ezen község lakosai N.-Rözeccével sokkal inkább összeköttetésben vannak. Községei lesznek: Vernár, Telgárt, Sumjác, összesen 3 község 4607 lélek- számmal.

19. Nagyröcze vidéki kör. Székhely: Nagy- Röcze. Hozzá jön Murányhuta. Állni fog a következő községekből: Murányhuta, M. Zdihava, Kiszöcze, Vizes- rét, M.-Hosszurét, M. Lehota, Murány, összesen 7 köz- ségben 4748 lakossal.

20. Jolsva vidéki kör. Székhely Jolsva. Hozzá jön Miglécz, Perlász, Süvete. Községei lesznek: Miglécz, Perlász, Süvete, Chisnyó, Umrálehota, Lubenyik, Muz- zsány, Koprás, Jolsvataploca, Kövi, Nandrás, 11 község 4756 lélekkel.

21. Ratkói kör. Székhely: Ratkó. Állni fog: Rónapatak, Dobrapatak, Filler, Ratkó-Bisztró, Krokova, Gerlicze, Ploszkó, Ratkó, Rópás, Szirk, Rákos, Turesok, Ratkószuha, Lipócz, Poprócs, Szásza, Ratkólehota Uj- vásár, Ispánmező, Borosznok, 20 községben 7246 lélek- számmal.

A községeknek — egészségügyi körbe való beosztására, ez volna tervezetem. A városokat illetőleg marad minden a régi, ezentul is tarthatják s díjazhatják orvosaikat mint eddig.

Az új közséssal is — legyen az bár ezélszerü és helyes — a közegészségügy előmozdítására vajmi kevés tétetett, ha a körökben nem lesznek lelkiismeretes, kö- telességeiket ismerő, tevékeny, állandó körorvosok. En- nek előérhetése végett szükséges, hogy a körorvosi in- tézmény — megénk területén — lehetőleg figyelemre méltassék, s a körorvosok helyzete javíttassék, s erre nézve mint javítandókat következőket tartom tisztelnék felemlíteni s tárgyalás alá vétetni:

Az 1876 ik évi XIV. törvényezik elkészülve, vég- rehatásával a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium bizott meg. A végrehajtás azonban a községi előjárók kezeibe esett, kiknek helytelen felfogásaitól függött leg- több esetben oly esékely orvosi díj megállapítása, mely már előre magában foglalta a törvény ezélszerü keresz- túlvitelének megküszítését, midőn ugyanis kevés fix fi- zetésre, ismételt pályázat hirdetésnél nem kaptak körorvost, nagyobították a fix fizetést, de megszüntették a látoga- tási díjakat. Az ily köröket, az orvosok kiábrándulva, vagy azonnal odahagyogatták, vagy pedig munkaké- vel nélkül egyedül fizetésök beszédésével elfoglalva — ten- genk életüket Eddig a körorvos a köréhez tartozó köz- ségeket — havonként egyszer tartozott meglátogatni, de ily alapon — a törvény kívánalmának megfelelőleg — a hét éven alöli gyermekek gyógykezelése kivihet- len, főleg ha szegény a szüle — kinek gyermeke beteg s kinek a mindennapi kenvere alig van, nemhogy fu-

„Beszéljen hát rajta valamit! — mondá Erdőhe- gyiné nevetve.”

„Anyira még nem vittem, válaszolá az orvos, de azt el kell ismernem, hogy föltalálójá: Schleyer konstan- tani lelkész, nem esékely nyelvtani tehetséggel van megáldva. A különböző nyelvekből összeválogatta a szó- gyököket, valamint az egyes jellemző fordulatokat; a nyelvben van némi széphangzás s bámulatosan egyszerű. Minden betűnek csak egy határozott, mindig egyforma hangja van, a hangsúly minden szóban a végzőtagra esik: mondatszerkezete a francia nyelvet követi, a szóörzsek nagyobbrészt németek. A nyelvtan roppant egyszerű, a melléknevek változatlanok s mind egyformán végződnek, csak egy igeragozás van s rendhagyó igék nincsennek.”

„De megörülének egy ilyen nyelvnek az elemi iskolások! — kiáltá Erdőhegyiné.”

„A volapük egyre jobban terjed, folytatá az orvos; Parisban a kereskedelmi akadémiában, Münchenben az egyetemen (1887/8. téli felvél) előadták, s több, mint 50 társaság alakult az új nyelv terjesztésére; vannak fiókok Alexandriában, Amerikában, Ázsiában. A nyelvtant, szótárakat majd minden európai nyelvre lefordították, s volapük nyelven szerkesztett folyóiratok jelennek meg. Schleyer ur Konstanzban minden tanítványnak érettségi bizonyítványt ad, ha az képes egy tudományos értekezést volapük nyelven megírni.”

„Az ön elbeszélése után szinte kedve támad az embernek ezt a esoda-nyelvet megismerni. — mon- dá Erdőhegyiné, ha csakugyan olyan széphangzása, mint a milyen egyszerű, akkor megérdemelné, hogy ne sajnál- junk 8 lecczét, a meg anulástól.”

„En véletlenül épen abban a szerenesés helyzetben vagyok, hogy nagysád kívánságát, legalább részben, ki- elégíthetem, mondá doktor Kövi egy nagy elegans nyom- tatványlapot venén ki zsebéből. En gyűjtögetem az ét- lapokat, s épen ma kaptam meg a nem régiben tartott rouen-i volapük kongresszus étlapját.”

„No ez igazán érdekes lesz; kérem kedves doktor ur, olvassa fel! — viszonzá Erdőhegyiné.”

„A menu francia és volapük nyelven van nyomtat- va, ime az egymásnak megfelelő sorok:

varra volna pénze. Az ily szegény, az orvosi segélyt csak is akkor veheti igénybe, ha a körorvos szabályren- deletileg megállapított bavi látogatását teszi az illető községben, már pedig harmincz alap alatt számtalanszor megbetegedhet s meg is halhat a szegény szüle gyer- meke, s a törvény 21. § értelmében, mert elmulasztá 7 éven alöli gyermekét orvosi segélyben részesíteni — pénzbürséggel esetleg elzárással büntetendő a szüle. Bü- netetni fogják, mert nem volt pénze, hogy az orvost kü- lön fogaton kihozathassa, tehát azért, mert szegény, majd bezárják, mert a pénzbüntetés díjját ki nem fizetheti, tehát ismét azért, mert szegény. Ki tudna ily körülmé- nyek között büntetni! ki tudná — ily szegény ember- nek gyermeke elvesztése fölötti fájdalmát meg azzal te- ténni, hogy azt be is esuktná! Az hiszem senki. — Azonban a gyermeke élete iránt, kevésbé érdeklődő va- gyonosabb ember is, kimenekülhet ily alapon a büntetés alól ha orvosi segélyt nem visz beteg gyermekének, mert a bíró nem büntetheti az egyiket, midőn kényte- len kimélni a másikat.

Az orvosi hivatás méltóságát lealacsonyító s meg- szegényítő azon állapot, hogy az orvos sanyaru anyagi helyzete által kényszerítve, faluról-falura kénytelen járni s kopogtatni az előjárók ajtajain, csakhogy kiérdemlett fizetését legalább részben megkaphassa. Keresnie kell tehát a falu birójának kegyét — barátságát, mert ettől függ, hogy fizetése beszédessék. A lealázott emberben halvány az ügybüzség, lanya a köteletség-érzet. Az ily orvos a legkülönbébb okokkal igyekszik felmenteni magát kötelessége teljesítése alól. Nem kis hátrány az, ha a látogatási díj nines megállapítva, hiányzik az anyagi érdek — mi működésre sarkalja, tavolabb levő községbe hivatván, csakhogy ne kellessék minden díj nélkül fá- radnia — betegséget küll színel, a hozzá segélyért fo- lyamodót elutasítja. Ezen említett hátrányok megszünte- tésére, s a körorvosi intézménynek megfelelőbbé tételére állandó, lelkiismeretes, ügybüző körorvosok megszerzé- sére, következőket bátorodom elfogadás végett ajánlani:

A körorvos, Lörönek valamennyi községét 14 nap- ban legalább egyszer meglátogatni tartozzék. Az utazás megtörténeke ellenörizhetése végett az orvos uti nap- löt vezessen s azt a hó utolsó napján, a megye tisztí főorvosához beküldeni kötelezessék. Az utinapló, az ész- revétel rovatban a községi bíró vagy helyettese által alá- írandó lenne.

Ragály vagy járvány esetén a körorvos, a fertözött községet minden 3 ik napon meglátogatni, a körmozga- lomról szóló táblás kimutatást 8 naponként — jelentés kíséretében — a tisztí főorvosnak bemutatni tartozzék.

Hogy a körlátogatásnak eredménye legyen, a látoga- tási sorrend a körorvos által, az illetékes főszolgabí- róval egyetértve, előzetesen és állandóan megállapítandó az alispánnak tudomás végett bemutatandó, s a közsé- gekben megfelelő módon köhírré teendő. Kötele lenne a körorvos az ekként megállapított sorrendet pontosan betartani: így minden községbe előre tudva lenne, hogy a körorvos mikor érkezik a községbe.

A körorvosok teendőit részint az egészségügyi tör- vény, részint szabályrendeletek határozzák meg. Ily „a községi s körorvosok kötelességei s jogairól” szóló sza- bályrendelet elkészítését s beterjesztését, lehetőleg a közel jövőben kötelességemnek fogom tartani.

Magyénkben bevett azon szokást, hogy a körorvos- sok részére 1000—1200 forint fizetés van megállapítva, nem tartom helyesnek s ezélszerünek, sem a község, sem az orvos szempontjából. Nézetem szerint megfelelő- bb, ha a körorvos kevesebb állandó fizetés mellett, látoga- tási díjt nyerend, mert ez az orvost anyagi szem- pontból is inkább bírja tevékenységre, míg a község ez által kevesebb állandó fizetéssel terhelhetnék.

A minimális összeg, melyből viszonyainkhoz képest egy körorvos családjával szerényen létezhet 500—600 forint, ez összeg biztosítékul szolgál a megélhetésre, másrészt a községeket sem terhelné meg. Azon körök- ben, hol a körorvos városban lakik, hol tehát a magán gyakorlatra is számíthat, 500 forint lenne a körorvos évi fizetése. Ilyen kör az osgyáni, rozsnyó vidéki, jolsva vi- déki, dobsina vidéki csetneki, rözecei. A helpai s vöröskői kö- ben a jelenlegi körorvosi fizetés hagyatnék ér-

Banquet annuel de la Société industrielle de Rouen 6 mai 1886	Dustodaklub de Rouen Glepíd jelsik. Lulul 6-ik 1886.
Potage Tapioca à la Crécy.	Tapioca su modu Crécy.
Turbot, sauce Crévettes.	Turbot, ko Klavivavaet.
Pré-salé, sauce Vinaigron	Dupalset ko Foetavaet.
Poulé à la Vicomtesse.	Goks modu Vicomtesse.
Tombales milanaises.	Nakar milanik.
Enme Panama.	Panama-Skom.
Pintades rôties.	Magabagoks peloetol.
Salade de saison.	Salade flitike.
P tits pois nouveaux.	Pelils flitike.
Langousses, sauce Dijonnaise.	Losets ko vaet modu Dijon.
Asperge du Spitzberg.	Spargs de Spitzberg.
Dessert	Bostab.

„Május tehát ugy van, hogy lulul, ennyit megtar- tottam, mondá Erdőhegyiné nevetve, s ez tetszik nekem, büll büllre emlékez et, május és a rózsák madarára. Ugy látszik, hogy a volapük könyhát még nem találták fel ezek az urak, ekkor valószínűleg hasztalan hívogatták volna a vendégeket a lakomára.”

„Szép, szép az emberi szellem a maga pihenni nem tudó tevékenységével folytonosan újabb ezélok, újabb utak fölé haladó törekvéseivel, szólalt meg az öreg Binfi gróf, de én a magam részéről nem nagyon bízom az új nyelv jövőjében, világegyesítő hivatásában. A nyelv nem kézi munka, azt nem lehet csak úgy könnyen gyártani, semmiből előállítani: az hosszú ezredévek szüleménye, összenöve egy nép érzésével, értelmével, kedély és gondolati világgal. Es nem igen hiszem, hogy egy nemzet is elhagyná a maga nyelvét a volapük kedvéért: a mű- velt nemzet nem, mert az a maga, nyelvében irodalma- ban kimerithetetlen kincsésbányát bír, melyre époly büsz- ke mint életére, — s a műveletlen nem, mert az e idegen nyelv szükségét nem nagyon érzi. Sőt a magam részéről nem is nagyon ajánlom a tanulmányozását; ha valakinek üres ideje s tanulási kedve van, tanulja a né- met, francia, angol, olasz nyelvet, hatoljon be ama nagy nemzetek óriás szellemének gondolatvilágába, s fáradt- sága dúsabb jutalomban fog részesülni, mintha egy ke- resse összehordott, furt-faragott nyelv szögyjteményét emlézi.”

Németből átdolgozta: R. L.

Orbonás Ilona.

— Történelmi elbeszélés. — (Folytatás.)

A reggeli és esteli hűvös szelek az őszi nap-éjegyen közlekedését jelenték.

A füleki vár aljában — mint fecskefészkek az ereszalatt — vonja meg magát egy rozzant, szálfafüdeles kis ház. Kiszöböt hajdanában bizonyára a földszínenél feljebb tehették, de most már az egész épülettel annyira leszült, hogy a belépőnek — ha nem vigyáz — vagy az eresz surlója le kalapját, vagy az ajtó féllal jöhet feje közélebbi érülködésbe.

Az egész épület egy sötét, nedves szugolyból egy kamrából és egy tágasabb szobából áll. Az itt levő hosszú asztal és a mellé helyezett hosszú lóczak gyaníttatják, hogy valami csárda lehet. Lakója a patkányok és egereken kívül, a 70 körül járó csapláros, kiről a várbellek, meg a környék lakossága azt állítja, hogy sohsem alszik. Hatalmas bajusza és kemény hangja után itélve, valamikor, a jobb időkben, katona lehetett.

Ha kedve kerekedik, beszél is annyit világlátott korából, hogy csak győzze hallgatni az ember.

Most éppen ilyen kedvében van. S két férfi — kiknek egyike Kardos Lőrincz könyökre támaszkodva, esendesen hallgatja. Különösen Kardos Lőrincz minden szavát nyelni látszik.

— Hát itt, a várbán is szolgált bátyám?

— Itt voltam 25 esztendeig. Azaz, nem igaz biz az, mert néha el is mentünk, hogy megmutassuk magunkat a kopasz fejű, pogány töröknek, mert megállani nem mert előtünk. Jól is tette, mert biz úgy járt volna velünk, mint a eseh zsebrák. Ez még nem ismerte a természetünket, szembeszált velünk. Bőnye, ketya fikkomadt! — mondok — a kódiának! látjátok-e fiúk? No csak fogjátok fölön. Alig hogy kimondom, szétnevezek, hát már nekem alig maradt. Egy rész a földön harapta már a füvet, a többit meg hozták fölön fogva a kapitányhoz. Én is oda ugrok a megmaradtakhoz, lekasabolom őket, csak kettőt hagyok meg. Többnek nem tudtam volna megfogni a fülét!... Itt biz öcsém — szolt tovább a kancsóra pillantva — itt szolgáltam sok ideig. Ismerem én ennek a várnak minden lyukát!... Hoj! sokszor kilétem én olyankor is, mikor nem kértem rá engedelmet. Ismerek egy olyan kijárást, a melyről senkinek sincs tudomása. Ki is gondolna arra, hogy még a börtön alatt is kilehessen jönni. Az őrszem sem vehetett észre, mert egyenesen fedél alá léptem... De nem feesegek tovább, mert valami bolondot találok kikotyantani.

Az öreg elhallgatott, Kardos Lőrincz szeme pedig villogott a beszédre. Gondolt valamit. Csak az volt a baj, hogy nem lehetett kimenni, mert ha észreveszik, hogy itt van, vége mindennek! E két emberen kívül senkinek sem szabad tudni róla, hogy itt van. Az öreg nem ismeri, különben is vendégeiről nem szokott senkinek is számot adni. A másik? az meg régi czimborája, a Babek Ferencz szolgálja. Az is ép oly régi szolgál, mint ő, az is ép így szerette mindkét ifjút, mint ő. Az előtt bátran beszélhetne, hanem hát használni, vagy segíteni az sem sokat segíthet. Azért mégis közölte vele Lőrincz tervét, s megtudott tőle legalább annyit, hogy a börtön a várnak erre oldalán van; meg hogy ő is szokott őrt állani a fogoly ajtójánál, s gyakran hallja solajtozni, az Ilona nevet kiejteni.

Fenn a várbán megszólalt a takarodó és a Lőrincz társa — megigérve, hogy holnap megint eljön — fel-sietett.

Lőrincz egyedül maradván, vizsgálni kezdte az épületet. Sehol semmi nyoma a kijárásnak. Hiába kutatta össze az egész házat, még a falat is gondosan megvereggette ott, a hol az a hegy oldalához támaszkodott. Semmi. Eleséggedve támasztotta fejét kezére. Így találta a reggel is, törve a fejét: hol akadhatna a titok kulcsára? Semmi fény a sötétben.

Másnap az öreg csaplárossal Lőrincz is lement a pinczébe. Firkészve pillantott körül. Szeme nagyot villant a felhomályban s odatapadt az egyik sarokban látszó üregre. Hát ha ez az, melyről az öreg beszél? Nem árulta el gondolatát, szó nélkül felment, mintha mit sem látott volna; hanem a legelső pillanatot felhasználva, gyorsan a pinczébe termett, elővette a mécesest s gondolkodás nélkül mászott a lyukba. Pár lépésnyire az üreg tágult s lejtősen haladt felfelé. Lőrincz óvakodva, minden neszre figyelve, ment előre. Egyszerre halk solajt ni meg fülét, hallgatódzik, majd bátorságot vesz szólani. — Hát ha itt volna a börtön? — Imre urfi! (Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

R. A. urnak Sárospatak. Mihelyt bókros teendőnk engedik, level meg. A dalokat besoroztuk.

Felelős szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Magán-hirdetések.

Borbély- és fodrász-műterem.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor- és kényelemnek teljesen megfelelőleg berendezett

borbély- és fodrász-műtermemet

Rimaszombatban (főtér) a régi törvényszéki épületben folyó évi május hó 1-én nyitandom meg.

A főváros és a vidék nagyobb városainak első rendű üzleteiben szerzett tapasztalataim, a pontos kiszolgálát, valamint a jövőbeni igyekezetem remélni engedik, hogy a n. é. közönség, adandó alkalommal, jóakaratu pártfogásában részesítendő, — mit kiérdemelni főtörekvésem leend.

Rimaszombat, 1888. április 28-án

teljes tisztelettel

Vályi Ferencz,
borbély és fodrász.

vényben, mert e két helyen a körorvos, egyszersmind ő fensége Coburg herceg vasgyári orvosa is, s itt jól díjaztatik. A többi körökben a fizetés 600 frt lenne. Ebből egy-egy személyre igen kevés összeg jut, még 7—8 tagból álló szegény családnak is elviselhető terhet ad. Főleg kedvezőbbé lesz a fizetési arány, ha az orvosi díj, a nagyméltóságú m. kir. Belügyminisztérium 3584. sz. a. kelt rendelete értelmében az 1876. évi V. törvény-czikk 33. §-ában megjelölt módon „az állami adók után vettetik ki, mi által a vagyonosabbak, kik könnyebben elbirják a terhet, viselik annak nagyobb részét, — holott a szegényebbre eséklyé összeg jutna. — Az 500—600 forintot kívül, mi kizárólag az orvos személyére fizettettnék, a helyi viszonyokhoz, a 14 napi látogatáshoz mérten, s a szerint, hogy mily távolságra esnek a községek a kör székhelyétől, utazási átalányt adnának. A fuvárnak természetben kiszolgáltatása egyáltalában nem ajánlható, mert dacára a törvényhatósági rendeletnek, a községek az előfogatot ki nem állítják, vagy ha kiállítják: oly rossz, hogy alig dőcög, de mert a küldött előfogatot kétszeres utat kelletnék megtenni.

Az orvosi székhely községei, azon sok előnyért, melyben a csoport többi községeivel szemben részesülnek, köteleztetnének a körorvost lakással ellátni, hol pedig a székhely városban van, hol tehát az orvos magán-gyakorlatra is számíthat, a lakásadás kérdése elcsik. Ily körök lennének az oszgyáni, rozsnói, esetneki, dobsinai, jolsvai, n-rőzei, helpai és vöröskői.

A körorvos hivatalos — 14 naponkénti — látogatásánál külön díjjal nem követelhetne. Nem hivatalos látogatásáért, ha az nappal történik a székhelyen 40 kr., a többi községekben 80 kr., lenne fizetendő. Az éjjeli látogatásért ezen díj kétszerese lenne megállapítandó. A község szegényeit, minden alkalommal ingyen tartozék a körorvos gyógykezelni. Szegénynek vétetnének mindazok, kiknek állami adójuk összege a 4 forintot meg nem haladja. A körorvos illetményei, a községi előirányzatban találják fedezetüket s negyedévi utólagos részletekben legyenek esedékesek, a mely község előjárósága az évnegyedet követő tíz nap alatt, a körorvos negyed évi illetményét annak át nem szolgáltatja, a körorvos jelenlétében az illetékes főszolgabíró által felelőségre vonandó, s a körorvos vonatkozó jogos igényei teljesítésének biztosítása mellett, a törvényekben megszabott módon büntetendő. A főszolgabírák ezen köteleességének ellenőrzése az alispán tisztéhez lenne tartozandó.

A megyében a községi és körorvos, beteg látogatást vagy gyógykezelést azon okból, mert díjját azonnal meg nem kapja, meg nem tagadhat; hatalmaztassék meg, ily díjjakkal adósokról számla könyvet vezethetni, mit ő aztán behajtás végett, az illető községi előjáróságnak adna át. Az előjáróság, ezen követeléseket, szükség esetén végrehajtás útján, 30 nap alatt beszédni, s felelőség terhe mellett, az illető körorvosnak kézbesíteni tartoznék. A felszámítás ellenében netalán támasztandó kifogások, a felhívástól számított tíz nap alatt a főszolgabírónál, ki azok fölött egy rövid határidőre kitűzendő szóbeli tárgyaláson végleg döntene, lennének benyújthatók.

A főszolgabírák kötelesek lennének, a megüresedett körorvosi állomások betöltése érdekében kibocsájtott pályázati hirdetményt, nemcsak a helybeli, hanem fővárosi orvosi szaklapokban is közölni. A pályázati hirdetmény költségei, a megválasztott körorvost terhelné, eredménytelen pályázat esetében, ezen költségeket a csoportosított községek, a körorvosi fizetés járulék-arányában viselnék.

Ezek azon indítványok, melyeket kivihetőknek s arra nézve, hogy jó egészségügyi kormányzatunk legyen, elkerülhetetleneknek tartok. A közügy érdekében kérem a tek. alispáni hivatalt, méltóztassék sürgősen intézkedni, hogy javaslataimról, a közegészségügyi bizottság véleményét mielőbb beterjessze, s ezek a tavaszi közgyűlésen tárgyalhatók legyenek.

Rimaszombat, 1888. márczius 18-án.

Dr. Szabó Samu, megyei főorvos.

Meghívó.

A gömörmeget ált. tanító-egylet rimaszombati járásköre f. év május 9-én d. e. 9 órakor Rimaszombatban a községi iskola tanácstermében gyűlést tart, melyre a egylet t. tagjai s a tanügy iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

A gyűlés tárgyai:

1. Próbatanítás az elemi iskola V. VI. osztályában a növénytanból, Paál Gyulától.
2. A próbatanítás megváltása.
3. „Az irálygyakorlatok kezelése a népiskolában“ értekezés Nagy Zoltántól.
4. „Mely tantárgyak tanításánál használjunk tankönyveket és mennyit emlékeltesünk?“ vitatétel Füzessy Mártontól.
5. „Mikép hozassék az elemi iskolai rajzoktatás az ipariskolai rajzoktatással szoros kapcsolatba?“ értekezés Czikora Istvántól.
6. A helybeli elemi tanintézetek szerelvényeinek megtekintésére küldött bizottság jelentése.
7. Folyó ügyek.
8. Indítványok.

Rimaszombat, 1888. évi április 28-án.

Czikora István, a járáskör elnöke.

Hírek és vegyesek.

Nagy Sándor volt ref. segédlelkész, kit a mult őszi választottak meg vendégi lelkésszé eltávozott városukból. A bucsuzó fiatal ember, ki ugy az egyházi, mint társadalmi téren szeles körben közbeesülés tárgya volt, kellemes emléket hagyott maga után. Nagy számu ismerősei és barátai a községi iskola tanácskozási termében bucsuacsorát rendeztek számára, mely alkalommal azok bucsuztak el tőle, kik a — tanügy téren — nemcsak kartársai, hanem barátai is voltak. Az új segédlelkész Mészáros József volt simoni-i káplán lesz.

Kinevezés. A helybeli kir. törvényszéknél üresedésbe jött tólmácsi állásra Medveczy Sándor, városunk ügyvédi karának egyik kiváló tagja, lett a kir. törvényszék elnöke által kinevezve.

Jegyző választás. Folyó hó 22-én megejtett ipartestületi előjárósági gyűlésen, — melynek tárgyát a jegyzői hely betöltése képezte, — általános szavazatbőszéggel Rónay Gyula lett jegyzővé megválasztva.

Huszár tisztek. A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszternek folyó évi 580. számú rendeletével a honvédség mozgósítása esetén a 6-ik számú népfelkelő lovassághoz kezelő tisztte Náduvári György Kálmán városi tisztviselő, s ugyanezen rendelet értelmében, de csak rendkívüli mozgósítás esetén a 2. od osztályú népfelkelési lovassághoz tiszti helyre Andrássy László helybeli főnyékpész lett kinevezve.

Halálozás. Dr. Löcherer Tamást, kórházi főorvosunkat, kinek a mult héten ragadta el a halál két éves kis leánykáját, újabb csapás érte: alig néhány hetes fiacskáját is elvesztette, kit folyó 24-én tettek le kis testvérekje mellé.

Választmányi ülés. A helybeli kaszinó-egyesület választmányi apr. 22-én d. e. Török János elnöklete alatt ülést tartott, melynek két fontosabb tárgya volt. Egyik a városi tanács átiratának tudomásul vétele, mely szerint az olvasó és egykori lövész-egyesületek közös használatában volt lövőház és környezete — a lövész-egyesület megszűnése folytán — teljesen a kaszinó használatába adatott, — másik: az átadott területen történt átalakításokra vonatkozó intézkedés. Ez utóbbi tárgyban két nézet merült föl: a meglevő olvasó helyiségnek stilszerű toldalékkal való kibővítése és a mostani disztelen tekepálya indulóházának díszes pavillónná való átalakítása. A választmányi tagjainak többsége az utóbbi mellett nyilatkozott s még ugyanazon napon egy öttagu bizottság jelent meg a hely színen, mely a különálló pavillon építésének tervét kivihetőknek találta. Remélhetjük tehát, hogy nyári kaszinónknak, elnöki intézkedés folytán, különben is díszesen kiparkirozott eme része nemcsak egy schweitzli vagy rococo styben épült pavillonnal még díszesebbé válik.

Színészeink itt maradtak még két előadásra. A keddre hirdetett bucsúelőadás (Szeremesa gyermeke) oly kevés számu közönség jelent meg, hogy az est jövedelme a napi kiadást sem fedezte. E körülmény arra ösztönözte a társulatot, hogy még két előadással tegyen kísérletet a közönség közönyének megtörésére. Nem tudjuk, tog-e sikerülni, mert a tréfás színlap, mint reklám, nem igen hat a mi közönségünk kedélyére. Ohajtjuk azonban, hogy ne csalódjék, s az igazgatónak a nemzeti ügy terén kifejtett fáradozását siker koronázza!

Emberirtó. Ápril. 23-án Molnár Antal 58 éves borbély segédét a jánosi uteza kövezetén halva találták. Az nap délelőtt nagyon sokat talált inni abból az átkos italból, mely ellen a föld egyetlen erkölcsi testülete sem tudott sikeres ővszert feltalálni, minek következtében szív-szélhűdés érte az öreget s az utezán összerogyva szörnyet halt.

Gömörvármegye főispánja Fáy Gusztáv az 1888. évi április hó 9-én számonkérőszéket tartott, melyen részt vettek a főispánon kívül Ujházy Lajos főjegyző, Abonyi Pál főügyész, Török Bilint árvaszéki elnök, Jurasko Jakab kir. mérnök, id. Török László főszámvevő. Vizsgálat alá vétetett a folyó január 1-től márczius 31-ig beérkezett ügydarabok elintézése a következő eredménnyel: A központi közigazgatási irodában a mult évi hátralékkal együtt feldolgoztatott 4281, hátralékban maradt 898 darab. Alispáni hivatalnál feldolgoztatott 4008, elnököleg 8. hátralékban maradt 611 drb. közgyűlésileg elintéztetett 185 szám. A megyei árvaszéknél feldolgozandó volt 2085 szám, melyből hátralékban maradt 96 drb. Elnököleg tűzbiztosítási ügy feldolgoztatott 102 szám. A kir. építészeti hivatalnál feldolgoztatott 350, felmaradt 40 drb. A járásbeli szolgabírák tevékenysége a következő volt: Kubinyi Géza főszolgabírónál elintéztetett 1608, felmaradt 10 darab. Kubinyi Gusztávnál 2227 = 98 drb. Szontagh Zoltánál 1573 = 22 drb. Maléter Edénél 2931 = 10 drb. és Sándor Béla főszolgabírónál feldolgoztatott 1463, felmaradt 57 drb. Városi polgármesterek tevékenysége szintén kielégítőnek találtatott.

Lelketlen anya. Megrendítő esemény játszódott le Tiszolez nagyközség egyik utzájában folyó hó 19-ik napján. Sztruhár Pál, születésétől kezdve világtalan s máskülönben is nyomorék, megugva a szoba fülledt levegőjét anyja tiltó szavai ellenére elhagyta azt, — az utezára ment, hol alig haladt előre 50 lépést, midőn szembejövő anyjával találkozott, ki a helyett, hogy haza vezette volna, szörnyű átkozódások közt rohant reá, először rugdatta, majd felhagyva ezzel, öklével kezdte agyba-főbe verni, — a szerencsétlen gyermek tán élettével lakol, ha ideje korán nem érkeznek szabadítók s rendre nem utasítják a lelketlen anyát.

Verekedés a templomban. A perjeséi ág. ev. templomban, husvét másod napján lefolyt jelenet botrányhősait: Pásztor Pál és Paleso Józsefet folyó hó 24-ikén hallgatta ki ügyökre vonatkozólag a kir. ügyészség. — Az eset, mint vallották, akként történt, hogy Pásztor Pál ki Pádárban lakik a perjeséi templomba jött, — azonban itt szokott helyét elfoglalva találta. — E végből kérdést intézett Paleso Józsefhez, melyből esakhamar erős szóvita keletkezett, mit nyomban rá dulakodás váltott fel. Előbb az énekes könyvvel, majd később pusztá kézzel szolgáltattak elégtételt egymásnak, mind addig, míg az előjáróság ki nem utasította őket a templomból. — Vajha elnyernék büntetettük méltó jutalmát.

A földmívelési m. kir. miniszter Csetnek község kérelmére megengedte, hogy ott a f. évi május hó 22-ére eső országos vásár ez évben kivételesen május hó 28-án tartassék meg.

Házi kincstár. Ez a czime Lampel Róbert legújabb kiadványának, melyet Dr. Hankó Vilmos főreáliskolai tanár szerkesztett. „A házi kincstár“ tartalma tulajdonképen hasznos tudnivalók a háztartás, gazdaság, egészség-tan s a mindennapi élet köréből, melyekre több mint hatszáz különféle utasítást, házilag elkészíthető receptet ad. Nem vagyunk barátjai, kivált súlyosabb esetekben, a falusi vén asszonyok kontárkodásainak, de Hankó Vilmos könyve nem is az. Gyűjteményében tudományos tapasztalatokra támaszkodik s a mire tanít és a miket ajánl, a szaktudósok kritikáját is kiállja, annyival is inkább, hogy műve irásakor több a tudomány terén elismert tekintély művét használta fel. Meg vagyunk győződve, hogy a „Házi kincstár“ nélkülözhetlen tanácsadó minden házi, városi és falusi gazda, háziasszony, gyáros és bármely szakmabeli iparos számára. Az igen díszes kiállítású könyvecske — melynek ára füzve 1 frt — nemcsak szerzőjének, hanem kiadójának is becsületére válik, kiről pár nappal előbb azt a hírt olvastuk, hogy ő felsége „udvari könyvkereskedő“ jévé nevezetett ki.

Tanulóul

alólirott rimaszombati ezukrászdájában egy 13—14 éves, jó erkölcsű, becsületes ifju azonnal felfogadtatik. A feltételek meg tudhatók ugyanott. Ez alkalommal van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a valódi

J. Prunier & Comp.-féle

COGNAC

egyedül csak nálam kapható. — A cognac valóságát igazoló iratok betekintés végett bárkinek felmutattatnak.

Miskolczy István,
műzukurász.

1—3

Fürdőmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy az általános kedvelt és kitünő gyógyhatással bíró

várgedei gyógyfürdő

ünnepélyes megnyitása folyó 1888. évi május hó 6-án fog megtörténni. Itt az üdülést, valamint a szórakozást keresők a fürdő használata mellett a legjobb ellátásban fognak részesülni.

A konyhát — az idény tartama alatt — egy előnyösen ismert rimaszombati vendéglős fogja birtani, a kinek főtőrekvése lesz: jutányos áron kitünő ételek és italokkal szolgálni, hogy a közönség elismerését és megelégedését kiérdemelje.

Számos látogatásért esdve — vagyok a n. é. közönségnek

Várgedén, 1888. április hó 25.

kész szolgálja

Klein Sámuel, bérelő.

Lakváltoztatás.

Alólirott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a tavaszi évadra a legújabb divatu, kitünő kelmékkel gazdagon felszerelt

férfiszabó üzletemet

mely eddig a főtéren volt, folyó 1888. évi május hó 1-től a temető-utcai I. sz. alatti saját házamba teszem át.

Együttal felhívom mindazok figyelmét, kik jó kelméből divatszertű öltözeteket ohajtanak jutányos áron, szerencsétlenségük megrendeléseikkel.

Ugyanott egy 13—14 éves, jó erkölcsű ifju tanulóul felfogadtatik. A feltételek felől értekezhetni bármikor alólirottal.

Rimaszombat, 1888. ápril 14.

GECS ISTVÁN, férfiruha készítő.

HAAS SALAMON

ÜVEG- ÉS PORCELLÁN-RAKTÁRA
Rimaszombat, főtér.

Van szerencsém Rimaszombat város és vidékének mélyen tisztelt közönségét kiértesíteni, miszerint a szolid alapokon nyugvó és nyolcz év óta saját nevem alatt álló

üveg- és porcellán kereskedésben

az árúk igen összehalmozódottak, minek folytán azoknak árait 20—25%-al leszállítottam. — Ennek folytán a legújabb színezetű porcellán-tányérok, a melyeknek ára eddig 18—20 kr. volt, mátol fogva 14—16 kr. lesz; — ugyszintén az összes fűvott, öntött, sodrott, esizolt és táblaüvegeimnek az árait is lejjebb szállítottam.

Lámpaüvegek: 1 darab 3 kr., 6 darab 15 kr.

Végül nem mulasztom el a n. é. közönség figyelmét felhívni, hogy **mindenféle épületi üvegelések, valamint képek bekeretelése** a legjutányosabban eszközöltetnek.

Magamat a mélyen tisztelt közönség figyelmébe ajánlván — maradtam

Rimaszombat, 1888. április 25.

teljes tisztelettel

1—3

HAAS SALAMON.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint **Rimaszombatban**, főtéren, az Ethey-házban folyó évi május hó 1-én

LIS-T-, FÜSZER-, CSEMEGE-

és VEGYESÁRÚ-KERESKEDÉST

nyitandok, azon reményben, hogy nagybátyám **Weisz Károly** ur helybeli jóhírű üzletében 17 éven át szerzett tapasztalataim alkalmat nyújtanak a n. é. közönség igényeit a legfokozottabb mérvben is kielégíthetni és pontos kiszolgálást jutányos árain által becses pártfogásukat és megelégedésüket ki is érdemelni.

A n. é. közönség szives jóindulatába ajánlván magamat, maradtam

teljes tisztelettel

1—3

Heksch Jakab.

Üzletnyitás.

Alólirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel miszerint **Weisz Sámuel** urnak a főtéren levő

üveg- és porcellán-üzletét

tömegesen átvetttem, s azt a temető-utcai 8. szám alatti **dr. Veres Samu-féle ház** boltheiyiségébe helyeztem át.

Az átvétel következtében, mely reám nézve **igen jól sikerült**, és mivel a régiebb árukat — **ujak** beszerzése végett — eladni ohajtom, azon kellemes helyzetben vagyok, miszerint mindenféle **üveg- és porcellán-neműek:** u. m. edények, poharak, palaezok, tükrök, lámpák stb. **a gyári áron alól 20% olcsóbban árusíttatnak el;** s hogy a n. é. közönség állításom igazságáról meggyőződjkék: a mai naptól egy db finom tányér — melynek ára eddig 18—20 kr. volt, — 14—16 kr. a lámpaüvegek pedig 3 kr-ával számíttatnak. — Ugyanezen fióküzletemben mindenféle **vas- és pléh zománczozott edény és konyhaberendezések** is kaphatók lesznek.

Nem mulasztom el ez alkalommal a n. é. közönség figyelmét a **főtéren levő jól berendezett vaskereskedésemre** is felhívni és azt szives pártfogásába ajánlani.

Rimaszombat, 1888. ápril hó 20.

tisztelettel

2—3

BRAUN ZSIGMOND.

Hirdetmény.

722. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Gyuris Pál** végrehajthatónak **Paulik Mihály** és **Parobek János** végrehajtást szenvedő elleni 56 frt 70 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Klenócz község határában fekvő a klenóczy 202. sztk. foglalt $\frac{3}{8}$ urb. telekből Parobek Jánost illető egykilenced részére 90 frt és a klenóczy 355. sztk. foglalt $\frac{3}{16}$ urb. telekből Paulik Mihályt illető fele részére az árverést 215 frt 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi május hó 23-ik napján délelőtt 10 órakor Klenócz községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatei fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis a klenóczy 202. tjk. birtokra 9 frt, a klenóczy 355. sztk. ingatlanokra 21 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-ez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1888. február hó 4-ik napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bír.

HERCZ ZSIGMOND

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA, KAZÁN-MŰHELYE ÉS VASÖNTŐDÉJE,

6—6

CLAYTON & SHUTTLEWORTH ANGOL GÉPGYÁR KÉPVISELŐJE

MISKOLCZON.

Ajánlom a t. gazdaközönségnek a tavaszi idényre szükséges gépeket, nevezetesen szilárdan szerkesztett és mégis könnyű, a legjobboknak ismert Clayton & Shuttleworth-féle

egy-, két- és háromvasu ekéket,

kapalógépeket, **boronákat,** tuskés hengereket,

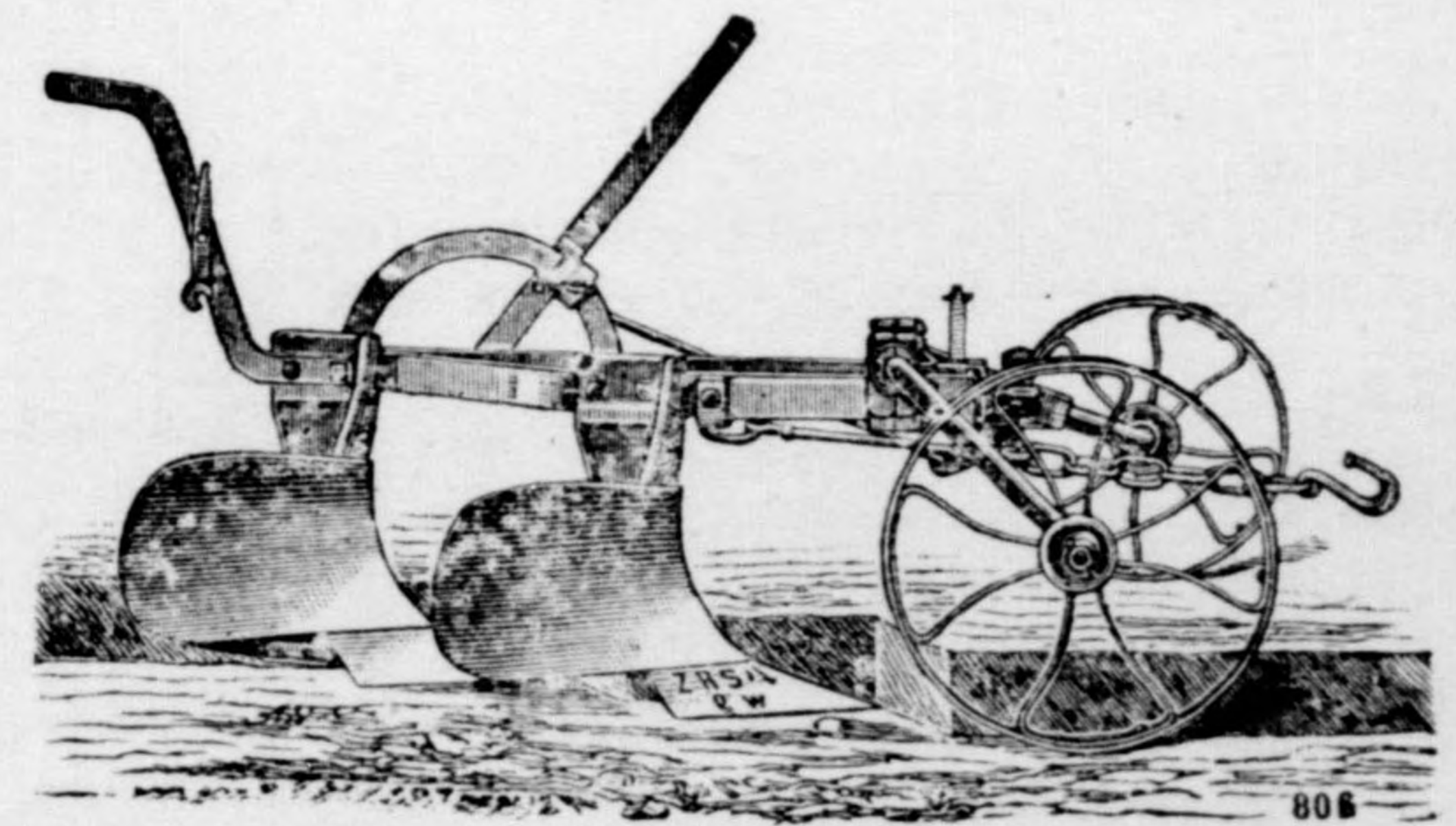
„Universal-drill és Junior-drill“

sorvetőket, szórvető-gépeket, morzsolókat, rostákat, konkolyozó-gépeket stb. stb.

Mindig raktáron vannak továbbá **uj és kevesse használt, de jó**

gőz-cséplőgépek és gőzmozdonyok,

igen előnyös árban, három évi részletfizetésre.

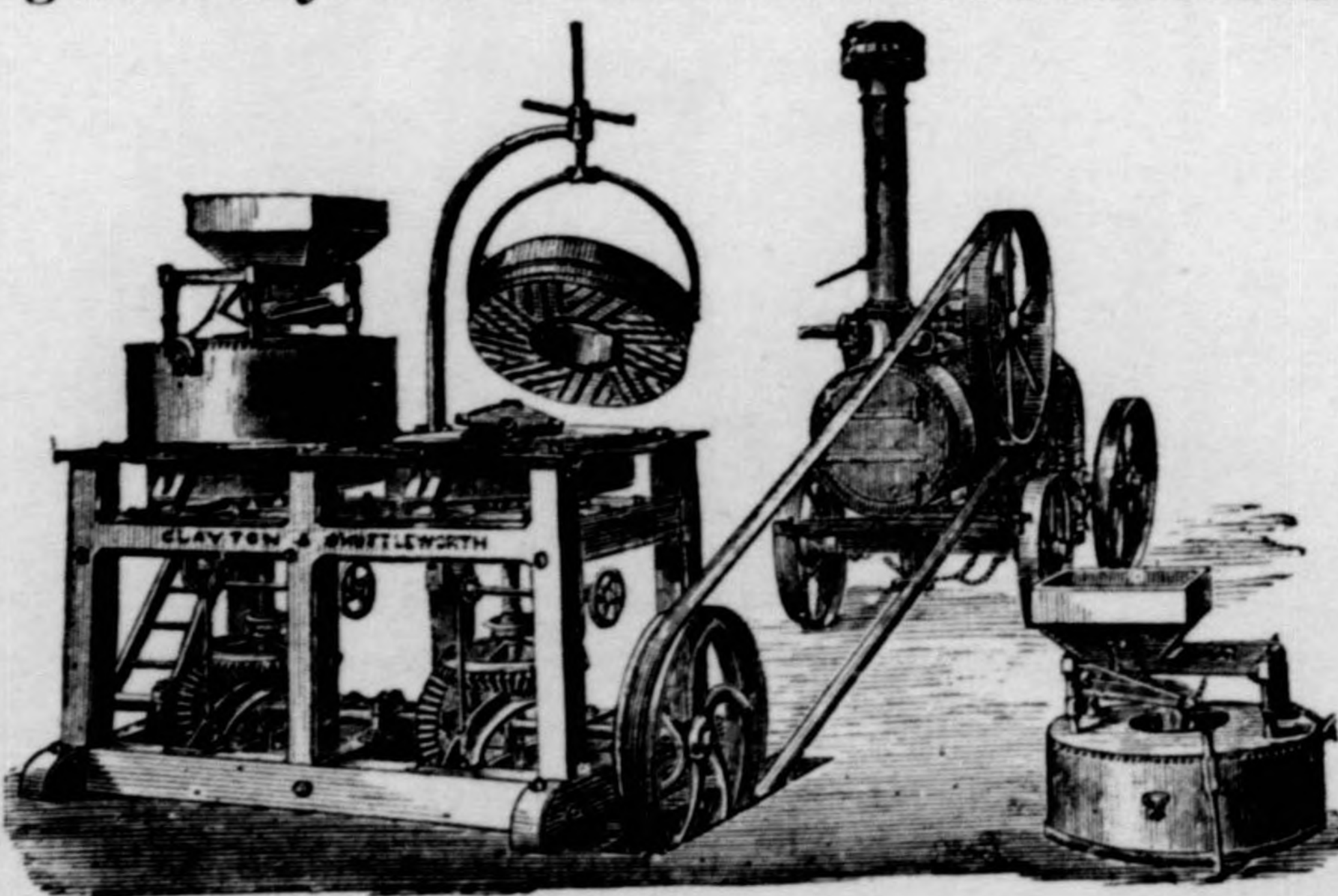
Gépgyáram elvállal mindennemű **kazán- és cséplőgép-javításokat,** ekék és **vetőgépek átalakítását** a legújabb rendszerűekre, gőzhengerek kifurását

teljes tűzszekrények és csőfalak

elkészítését és mindenféle kazánmunkákat.

Alkalmi vételekül ajánlok:

Egy db egészen új egyjártú malmot kövekkel	frt 475	Egy db 8 lőerejű locomobil	frt 880
Egy db egészen új kétjára u malmot kövekkel	frt 875	Egy db 10 lőerejű locomobil	frt 1400
3 db Ganz-féle őrőszéket, kitünő állapotban, dbja	frt 320	Egy db 12 lőerejű locomobil	frt 1600
Egy db 2 $\frac{1}{2}$ lőerejű locomobilt cséplővel, Clayton-féle	frt 1600	Két db használt, igen jó sorvető, darabja	frt 150
Egy db 2 $\frac{1}{2}$ lőerejű álló kazánt cséplővel	frt 1300	Egy db olajsajtót, csaknem új	frt 180
Egy db 3 $\frac{1}{2}$ lőerejű locomobilt cséplővel	frt 1600	Egy db gőzmorzsoló-gépet, Clayton-féle	frt 550

Gép-alkatrészek, szalma-kötél fonó-gépek, széna-sajtók, körfűrészek, fecskendők, kutak és szivattyúk.

Használt gépeket, malomberendezéseket veszek, illetve becserelek.

Ekevasak, kormányok, mozdony-csövek, gépjai, szakok, ponyvak.